

УДК 371.124

Ю.В. Єгорова, канд. екон. наук, доцент
Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Нові світові виклики змушують вищі навчальні заклади оперативно реагувати - змінювати форму та умови навчання, відповідним чином організувати навчальний процес і активно використовувати інформаційно-комунікаційні технології.

На сучасному етапі дистанційне навчання визначається як перспективна форма навчання заснована на широкому застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій.

Впровадження дистанційного навчання вимагає спеціально розроблених курсів, належного технічного забезпечення, компетентних фахівців та ефективної методики.

Деякі дослідники пропонують три етапи впровадження дистанційного навчання: на першому етапі - вивчатимуться дисципліни з часто повторюваними завданнями, відповіді яких визначено; на другому - викладач взаємодіє зі здобувачем вищої освіти, спрямовує його навчання, на третьому - навчальний процес проводять провідні вчені в конкретних галузях із використанням сучасних засобів комунікації [1].

Розробка курсу дистанційного навчання відбувається за розділами або темами програми на модульній основі. При цьому процес навчання передбачає всі етапи пізнавальної діяльності: ознайомлення та оволодіння новим матеріалом, використання отриманих знань для вирішення практичних, дослідних та творчих завдань, контроль. Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість окреслювати проблемні ситуації і стимулювати здобувачів вищої освіти до самостійного пошуку їх вирішення.

В інформаційному просторі вищих навчальних закладів повинен бути весь комплекс завдань, передбачених освітнім стандартом з конкретної дисципліни та спеціальності. У складі комплексу мають бути наявні: бібліотека курсів дисциплін, навчально-методичне забезпечення, посилання на різноманітні джерела інформації, електронні варіанти практичних, лабораторних та контрольних робіт.

Організація дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій базується на чотирьох відомих моделях: інтегративній (змішаній), мережевій, кейс-технологічній та інтерактивного телебачення.

Інтегративна (змішана) модель ґрунтується на поєднанні очних та дистанційних форм навчання. В межах цієї моделі інформаційно-комунікаційні технології створюють можливості для диференціації навчання, реалізації індивідуальних здібностей кожного здобувача вищої освіти. Плануючи організацію навчального процесу викладач має змогу визначити, які види діяльності відбуватимуться очно (лекції, семінарські й практичні заняття,

заліки, іспити, захисти курсових, бакалаврських та магістерських робіт), а які дистанційно (підготовка науково-дослідних робіт).

Мережева модель дистанційного навчання заснована на широкому використанні Інтернету та застосовується у навчальному процесі, коли організувати очне або заочне навчання неможливо. При цьому зміст і структура матеріалу будується таким чином, щоб максимально використати можливості інформаційних та телекомунікаційних технологій. Така модель вимагає ретельної підготовки та поетапного впровадження.

Кейс - технологічна модель поєднує використання всесвітньої мережі Інтернет та навчальної літератури. Її сутність полягає у забезпеченні інформаційними освітніми ресурсами у вигляді набору спеціалізованих навчально-методичних комплексів, які призначено для самостійного вивчення. Найчастіше використовуються електронні навчальні посібники та підручники. Як правило, підготовка кейсу включає три етапи: вибір та структурування з урахуванням його інтеграції з електронними ресурсами; організацію методичного забезпечення, рекомендованого для даної дисципліни; планування форм, видів та засобів взаємодії викладачем і здобувачів вищої освіти. Використання зазначеної моделі сприяє поглибленню знань та урізноманітненню джерел інформації.

Модель інтерактивного телебачення передбачає процес навчання лише за допомогою телевізійного обладнання та відеокамер. Прикладом її використання на державному рівні можуть слугувати телеуроки для школярів. Підготовка до комп'ютерних відеоконференцій, є найбільш складною внаслідок необхідності урахування дидактичних особливостей відео, розробки сценарію кожного заняття. Крім того, потрібні додаткові матеріали і завдання в формі відео на сайті.

А. Стадній пропонує структурно-функціональну модель організації мережевого курсу дистанційного групового навчання, яка має 5 складових частин: цільову, змістову, діяльнісну, діагностично-оцінювальну, соціально-емоційну. Запропоновану модель характеризують такі ознаки, як: результативність, яку можна визначити в процесі практичної діяльності, моніторингу, контрольних зрізів, використовуючи сумативне й формувальне оцінювання; універсальність, що полягає в можливості використання моделі в будь-якому закладі вищої освіти; оптимальність – передбачає раціональне використання людських, часових, технічних ресурсів; гнучкість, що дає змогу коригувати та адаптувати навчальну модель до конкретних умов [2].

Університетські моделі дистанційного навчання різняться залежно від мети його впровадження. У плани традиційних освітніх закладів програми дистанційного навчання включаються з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг (сегментована модель). Співпраця Інтернет - провайдерів з вищими навчальними закладами та надання їм веб - платформ для дистанційних курсів визначається як бінарна модель. Віртуально-університетська модель забезпечує дистанційне навчання на національному рівні. Корпоративно - провайдерська модель впроваджується великими компаніями з метою підвищення кваліфікації власних працівників [3].

Результативність використання тієї чи іншої моделі дистанційного навчання значною мірою залежить від зацікавленості та активності всіх учасників навчального процесу. Якісний показник навчальної діяльності, раціональне використання часу, людських ресурсів та технічних засобів, здатність швидкої корекції відповідно до конкретних умов визначають доцільність і ефективність впровадження певної моделі в університеті.

До цього часу в Україні відсутня досконала методика організації дистанційного навчання, внаслідок чого більшість навчальних закладів використовують переважно змішане навчання - поєднання елементів традиційного з елементами дистанційного.

Література:

1. Кухаренко В. М. Про систему дистанційного навчання у відкритому дистанційному курсі. Інформаційні технології в освіті. 2012. № 11. С. 32–42.
2. Горбатюк Р., Романишина Л. Експериментальна модель дистанційного навчання майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі. Наукові записки. Серія: педагогіка. 2016. №2. С.68-75.
3. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Том 4. № 29. С. 151-156.
4. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Агтіка, 2008. 684 с.

УДК 340:378.001.895

А.В. Захаров, асистент
Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка
м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Дистанційне навчання — одне з не простих випробувань не лише для студентів, а й викладачів. Думки фахівців, щодо результативності нововведень різняться: одні вважають, що дистанційне навчання розширює можливості здобуття освіти, інші переконані, що така альтернатива ніколи не замінить очного формату.

Сучасна освіта в Україні — це метод активного пізнання, самоосвіти, дистанційного навчання. Питання модернізації системи освіти є проблемним та актуальним.

Дистанційна освіта (ДО), завдяки такому глобальному явищу як Інтернет, охоплює широкі шари суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку. Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії.

Основна мета ДО - дозволити вчитися всім бажаючим, у кого є прагнення одержати омріяну професію. Потенціал дистанційних технологій оцінюється високо [1]. Однак часто висловлюється думка про те, що будь-якій людині необхідно надавати альтернативу й свободу вибору освітніх технологій. Але ж